

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 1. De accidentibus dependentibus à loco.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

indefectibilis, presentia autem, ex vi quarum creatura esset ubique essent distincta a creatura finita & defectibilis. Dedit corpus posse ubique poni, quia ad difficultatem propositam solvendam nihil referebat, ne modò difficiliore mouerem quaestiones, licet ita contingere non possit, quia non potest dari corpus infinite extensum, neque ita extensum ut non possit magis extendi, ut probauit Controuerſia 14. Puncto 4.

7 Vidit Pater Vasquez fundamenta Thomistarum, cum quibus in hac sententia foedus inierat, solida non esse, quapropter aliud sibi quaesivit, nescio an efficacius aliis. Sic arguit: si corpus posset poni in duplici loco, posset in utroque naturaliter moueri: sed implicat corpus naturaliter moueri duplici motu: ergo implicat poni in duplici loco. Antecedens probatur: corpus positum in duplici loco utrobique haberet grauitatem: ergo utrobique grauitaret, ut moueretur: ergo moueretur utrobique: ergo duplici motu, non enim potest corpus in duplici spatio distanti simplici motu moueri. Respondent nonnulli corpus posse naturaliter duplici motu moueri ex suppositione quod fuerit in duplici spatio constitutum. Non assentior, quia duae praesentiae acquirere essent per duplicem motum, & una peteret negationem alterius, etiam si duae aliae praecessissent, quod per accidens se habet respectu harum praesentiarum, non enim ex eo quod illae praecesserint amittit ista impossibilitatem, quam habent ex natura sua: ergo etiam si aliae praecesserint non poterunt istae naturaliter in eodem subiecto componi: ergo non poterunt simul ab agenti naturali in eodem subiecto produci. Respondent alij corpus nullibi mouendum esse, quia non potest utrobique moueri, & non est maior ratio ut moueatur in hoc loco quam in illo. Displicet etiam hic dicendi modus, quia si non sit maior ratio ut moueatur corpus in hoc spatio, quam in illo, Dei erit decernere spatium per quod sit mouendum, & praesentiam producendam in corpore se mouente, quia sicuti cum tantum est applicatum ut moueatur per hoc spatium, decernit Deus praesentiam, producendam ex pluribus, quas potest producere in eodem spatio, inter quas non est maior ratio, ut potius haec quam illa producat: Sic quando est corpus applicatum ad producendas praesentias in duplici spatio decernit Deus unam praesentiam producendam, ex illis, quas potest in utroque spatio producere.

8 Respondeo Deum conseruantem seu producentem duplicem praesentiam in eodem corpore utramque simul conseruare contra exigentiam alterius, quia utraque mutuo petit alterius corruptionem, quod si Deus non tantum decreuit conseruare has praesentias contra exigentiam mutua, quam habet qualibet ut destruat altera, sed etiam contra exigentiam cuiuscumque alijs agentis naturalis, tunc corpus non posse moueri ab aliquo agenti naturali, quia corpus non potest nouam praesentiam acquirere, nisi destruendo praecedentes: ergo si praecedentes destrui non possunt ab aliquo agenti, non potest ab aliquo noua alia produci. Idem contingeret si Deus decreuisset independentem à quocumque agente naturali oppositum, exigente conseruare praesentiam vnicam, quam modò habeo, tunc enim à nullo agenti naturali posse moueri, quia non potest fieri motus, aut acquisitio nouae praesentiae nisi per destructionem praecedentis in eodem subiecto. Si verò Deus conseruaret duplicem illam praesentiam, etiam independentem ab exigentia mutua, quam qualibet haberet ne conseruaretur altera, dependentem tamen ab alijs causis naturalibus, quae ex se haberent virtutem ad illas praesentias producendas, tunc corpus naturaliter moueretur, & acquireret nouam praesentiam, ex vi cuius corrumperentur duae, quas antea habuerat. Corpus esse mouendum probatur ex eo quod grauitaret, & ex se haberet virtutem ad producendam praesentiam, & duplex praesentia praecedens illius productionem non impediret, quia si ob aliquam rationem duplex praesentia impediret productionem alijs, maxime quia alia producenda esset impossibilis cum illis: haec tamen ratio sufficiens non est, quia etiam quando corpus habet vnicam praesentiam, illa est impossibilis cum alia ventura, & tamen non impedit illius productionem, sed desinit esse ad aduentum alijs, sic contingeret duplici illi praesentiae, quia formae impossibiles non ex eo quod impossibiles sunt, impediunt efficaciter productionem, alijs nunquam expellerentur, sed tantum inferuntur ex impossibilitate non conseruari simul omnes, sed

corrumpi antiquas adueniente alia impossibili. Corrumpendam esse utramque praesentiam antiquam alia adueniente, facile probatur, quia cum noua adueniens non possit naturaliter componi cum aliqua alia praesentia existerenti in eodem subiecto, petit nullam conseruari in eodem subiecto, ac proinde omnem praexistentem corrumpi.

Ad argumentum adductum ad probandum corpus utrobique esse mouendum, Respondeo, corpus utrobique petere moueri in altero spatio, non tamen utrobique petere moueri utrobique, hoc est habere in utroque loco exigentiam mouendi se in altero, non verò habere in aliquo exigentiam se mouendi in utroque, quia tantum exigit id, quo indiget ad sui conseruationem, & quod naturaliter potest habere; cum autem tantum exigit ad sui conseruationem acquirere proprium centrum, quod per motum in vnicum tantum spatio exercito potest acquirere, & cum tantum possit naturaliter vnicum habere motum, sit tantum exigere moueri in vnicum spatio, licet haec exigentia sit in omni loco in quo est corpus. Si roges in quo spatio moueretur? Respondeo ceteris paribus mouendum esse in spatio centro viciniore, quia corpus semper tendit in centrum per lineam brevissimam, si autem in vno spatio sit minor resistentia medij quam in alio, haec minor resistentia ad motum conducet ut potius in hoc spatio fiat, quam in illo, exempli gratia: si lapidem ponas Romae in medio aeris, & Matriti supra saxum ingens, etiam si breuior sit via in centrum per spatium Matritanum quam per Romanum, per hoc fiet motus, & non per illud, quia lapis valens vincere resistentiam aeris Romae non valet Matriti vincere resistentiam saxi impediens motum. Si verò omnia sint paria, decernit Deus in quo spatio sit corpus mouendum. Haec de motu grauium, & leuium, videntur autem poterunt se determinare ut moueantur potius in hoc spatio, quam in illo, sicut ego modò indifferens ut mouear versus Orientem, vel Occidentem, liberè motum versus Orientem dirigo.

PUNCTUM X.

De accidentibus corporis existentis in duplici loco.

Varia sunt accidentia de quibus in quaestione vertitur, an possint, & debeant comitari utrobique corpus existens in duplici loco: quaedam dependentia à loco sicuti praesentia, & motus, ex vi cuius haec producitur alia independentia à loco sicuti calor, & frigiditas: quaedam dependentia in conseruari à causis primò producentibus, sicuti lux & species mixtae ab obiectis externis sensibus, alia quae hanc dependentiam ignorant. De his omnibus quid tenendum sit distinctè explicabo.

§. I.

De accidentibus dependentibus à loco.

Nihil hucusque certius fuerat in Philosophia, quam praesentias esse omnino immobiles, ita essentialiter affixas huic spatio, ut illis repugnaret in alio existere, ac proinde implicare corpus Romae habere praesentiam, ex vi cuius Matriti constituitur. Eo tamen ingenio pollent nostri Magistri ut nouas quotidie solidis fundamentis quaestiones excitent, quae praeceps latere doctores.

Affirmant doctissimi recentiores corpus posse habere Romae eandem praesentiam, quam habet Matriti, non quia ex vi vnius praesentiae Matriti, & Romae constituitur, sed quia postquam ex vi vnius praesentiae est Romae constitutum, & ex vi alijs Matriti constituitur, potest fieri praesentia Romae, & similiter praesentia ex vi cuius Romae existit potest Matriti fieri praesentia. Fundamentum recentiorum hoc vnicè est: Ex eo quod praesentia per se ipsam essentialiter respiciat hoc spatium tantum inferitur non posse non illud respicere, hoc tamè non impedit posse aliud respicere per modum sibi superadditum, ita ut duplex spatium simul respiciat, vnum per se ipsam essentialiter, quod non potest non respicere, aliud accidentaliter per modum superadditum, quod potest non respicere deficiente modo illo superaddito. Exemplum non incongruum huic materiae ministrat vnicò integralis partium quantitas quae per se ipsam respicit extrema, quae vnit partes videlicet quantitates, & per modum superadditi materiae primae vnitur.

Sic volunt isti recentiores in præsentis contingere per se ipsas respicientibus hoc spatium & potentibus per modum superadditum aliud spatium respicere. Eandem doctrinam inuenio apud Arriag. disp. 4. Metaph. sect. 13. subiect. 3. ubi ait probabiliter dici posse substantiam creatam, etiam si sit modus propriæ naturæ, posse naturam alienam terminare per modum alium superadditum, ita ut terminet duplicem naturam: propriam per se ipsam essentialiter, alienam accidentaliter per modum superadditum. Negat autem Arriaga id posse in præsentis contingere, & tanquam certum statuit disp. 14. Physica sect. 9. non posse corpus habere in hoc loco præsentiam, quam habet in alio, in quo consequentiam ego desidero. eadem enim est ratio de præsentis respicientibus essentialiter hoc spatium, & de substantiis respicientibus essentialiter hoc subiectum, etsi hæc possint per modum superadditum extraneum subiectum respicere retento respectu ad proprium ipsis identificato. Similiter præsentia poterunt respicere per modum superadditum spatium alienum retento respectu ad proprium cum illis identificato. Consequentius philosophati sunt alij Magistri, qui eodem modo de omnibus hanc doctrinam tradunt & affirmant actionem per se ipsam dependentem ab hoc principio, hac dependentia retenta posse per modum superadditum ab alio dependere.

3 Affirmo cum communi sententia præsentiam respicientem hoc spatium non posse neque de potentia Dei absoluta aliud respicere per modum superadditum, & ita non posse corpus habere Romæ præsentiam, quam habet Matriti. Moneo me ad hanc sententiam defendendam consensus omnium doctorum in hac re, & debile fundamentum, cui opposita innititur, ea enim quæ contra communem sententiam traduntur singulæ ratione debent probari, non purâ argumentorû euasione, præter quam nihil inuenio, quod hanc singularem propugnet sententiam. Secundò illa quæ consequenter fati ad hanc doctrinam dicuntur de actione terminante aliam actionem, illam nihil difficiliorem reddunt, & pluribus absurdâ esse suaderent, actionis enim actionem dari nullus hucusque probatus Philosophus non absurdum esse putauit. Insuper quis non rideret hominem dicentem posse præsentiam quam modò hic habeo fieri Romæ præsentem me tantum Compluti existente? quod inferri ex hac sententia sic suadeo: Si modò præsentiam hanc quam habeo Compluti poneretur Romæ per modum superadditum, illa esset Romæ, ut supponimus & ego non essem Romæ per præsentiam, quam hic habeo, & denuo Romæ est posita, quia licet ipsa modò sit Romæ, & antea non fuisset, tamen intrinsicè eadem est, & non potest per se ipsam præstare effectum, quæ antea non præstabat, quidquid enim entitas præstabat per se ipsam quocumque alio adueniente, vel deficiente semper præstat, sed antequam haberet illum modum non me Romæ constitueret: ergo neque modo per se ipsam me Romæ constituet. Neque ego calu posito essem Romæ per modum superadditum meæ præsentia, quia ille modus non est modus mei, sed meæ præsentia: ergo non me, sed meam præsentiam præsentem constituet: ergo ex eo quod mea præsentia sit Romæ per modum superadditum, ego ex nullo capite ero Romæ: ergo secundum hanc sententiam potest mea præsentia esse Compluti & Romæ & ego tantum Compluti. Quod si quis hoc velit deuorare, audacia non ingenio vincet eos, qui à communi Philosophorum consensu sine fundamento recedere nolunt.

4 A priori impugnanda est hæc sententia ex incapacitate præsentia ad recipiendam aliam, & ad determinandam vnionem cum alia præsentia, quam incapacitatem infero ex eo quod nullum sit fundamentum ad affirmandum præsentias talem capacitatem habere, quod saltem respectu existentium mihi firmum est, non enim debemus sine positio fundamento virtutes ignotas entitatibus cōcedere. Secundò quia præsentia ex sua natura essentialiter ordinatur ut subiectum præsens constituitur, & spatium respicit propter subiectum ut illud in tali spatio constituat: ergo tantum potest respicere spatium, in quo potest subiectum constitui: sed præsentia quam habeo Compluti non potest me constituere in spatio Romano, quod per se non respicit, quia præsentia tantum constituit corpus in spatio, quod per se respicit: ergo non potest respicere spatium Romanum, adhuc per modum alium superadditum. Vltimò impugnatur hæc ratio, ratione, quæ sæpè vltis sum ad probandum non posse vnâ actionem aliam tanquam termi-

num respicere, quia ex natura sua esset superflua, semper enim terminu respiceret, quia illa ablata esset per se ipsam existens, quod etiam contingeret in præsentia efficiente aliam quæ subiectum afficeret per se ipsum in spatio constitutum independenter à præsentia superaddita. Hæ rationes non ita rem demonstrant, ut non possit quis facile respondere, verumtamen nullam adducunt, qui oppositam sententiam defendunt, quæ cum illarum aliqua possit comparari, illisque accedit totius scholæ consensus circa conclusionem, quam propugno, quibus inconcussa debet stare sententia ab omnibus admittenda.

Ad exemplum adductum de vnione integrali quantitatis, quæ per se ipsam respiciet partes quantitatis per aliam vnionem respicit materiam, Respondeo, speciale esse fundamentum ad hanc doctrinam admittendam in omnibus, quæ caremus in actionibus, & præsentis, constat enim vnionem integram quantitatis vniri materie & separari ab illa: ex quo rectè inferimus terminare aliam vnionem superadditam, nunquam autem experti sumus præsentiam aliquando respicere, & aliquando non respicere spatium distinctum ab illo, quod semper per se ipsam respicit, si curi neque experti sumus actionem aliquando dependere, & aliquando non dependere à distincto principio ab illo, à quo semper per se ipsam dependet: ubi autem diuersum est fundamentum, diuersa est philosophandi ratio seruanda. Ratio huius diuersitatis hæc esto: Præsentia huius subiecti tantum ordinatur ad subiectum præsens constituentem, & ita tantum potest respicere spatium, in quo subiectum constituit ut supra dicebam. Vnio verò integralis quantitatis non tantum est propter vnionem partes quantitatis, quas afficit, sed propter constituendum quantum subiectum, ac proinde præter partes quantitatis, quas per se ipsam respicit, potest respicere subiectum, quod quantum constituit, quia materia prima non tantum quanta constituitur partibus integralibus quantitatis, sed etiam vnionibus earundem partium, tota enim quantitas secundum partes, & vniones, quas includit materiam quantificat.

§. II.

Quæ accidentia possit corpus bilocatum habere vtroque.

PRIMA CONCLUSIO. Omnia accidentia, quæ propter ipsorum impossibilitatem formalem, aut propter incapacitatem subiecti non potest corpus habere simul naturaliter, aut supernaturaliter in eodem loco, eodem modo illa habere non poterit, etiam si in duplici loco constituantur. Exempli gratia: non potest corpus naturaliter in vno loco esse calidum ut octo, & frigidum ut octo, neque constitutum in duplici loco poterit naturaliter esse in vno calidum ut octo, & frigidum ut octo. Similiter in probabili sententia non potest homo etiam supernaturaliter in vno loco constitutus habere assensum, & dissentium circa idem obiectum, neque supernaturaliter poterit postquam fuerit in duplici loco constitutus, in vno assentiri, & dissentiri in alio circa idem obiectum. Ratio facilis est: impossibilitas formarum non est in ordine ad spatium comune, sed in ordine ad subiectum commune: ergo quantumuis loco separantur, si subiectum commune maneat, habebunt eandem impossibilitatem, & eandem repugnantiam inter se, quia calor introductus in hoc subiectum non petit præcisè ne frigiditas informet subiectum in hoc loco, sed absolute petit ne frigiditas informet subiectum, seu negationem frigiditatis informantis hoc subiectum, quod est petere ne frigiditas in hoc loco, neque in aliquo alio subiectum informet. Similiter quando subiectum ex defectu capacitatis non potest dum existit in vno loco duplicem formam recipere, etiam si in duplici loco constituantur, manet cum eadem incapacitate: quia noua præsentia non addit nouam capacitatem subiecto: ergo si non poterat duplicem illam formam in vno loco recipere ex defectu capacitatis, neque in duplici loco poterit formas illas recipere. Quod si non posse duplicem formam recipere subiectum existens in vno loco, non ex defectu capacitatis, sed ex defectu applicationis proueniret, illas posset recipere existens in duplici loco, quia iam noua applicatio per nouam præsentiam illi adueniret, ex defectu cuius non poterat formas illas recipere. Rem declarat exemplum: non potest idem ignis calefacere duo corpora, quorum vnum Romæ, alterum existit